

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาสังคม เนื่องจากสามารถแสดงบทบาทเพื่อสนองต่อการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับงาน ทั้งทางด้านวัตถุ และด้านวัฒนธรรม การผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยถูกกำหนดให้เป็นบทบาทหน้าที่หลักของสถาบันอุดมศึกษาตามพันธกิจ 4 ประการ คือ การสอน การบริการวิชาการสู่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการทำวิจัยซึ่งรวมถึงการผลิตผลงานทางวิชาการด้วย เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานทางงานเขียนของบุคลากร ช่วยสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้เกิดขึ้น ช่วยสร้างภาพลักษณ์และเผยแพร่ชื่อเสียงทางวิชาการของสถาบัน ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ในการผลักดันการผลิตผลวิจัยและการผลิตผลงานทางวิชาการให้มีความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศ สอดคล้องกับปรัชญา เวสารัชช์ (2546) ที่กล่าวว่า มหาวิทยาลัยเป็นสถาบันที่ทำหน้าที่พัฒนากำลังคนรุ่นใหม่ให้สนองต่อความต้องการของประเทศ ความคาดหวังที่สังคมมีต่อมหาวิทยาลัยในการพัฒนาคนรุ่นใหม่ที่มีคุณภาพสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้นี้จึงมุ่งไปที่คุณภาพของผลงานวิจัย บัณฑิตอาจารย์ รวมไปถึงคุณภาพของผลผลิตที่เกี่ยวข้อง เช่น คุณภาพของวิทยานิพนธ์และบริการวิชาการ เป็นต้น การพัฒนากิจกรรมส่งเสริมงานวิจัยและผลงานทางวิชาการของมหาวิทยาลัย ถือเป็นยุทธศาสตร์สำคัญสำหรับการสร้างอนาคตของประเทศไทย

มหาวิทยาลัยพายัพ เป็นมหาวิทยาลัยเอกชนที่อยู่ภายใต้การดูแลของสภาคริตจักรแห่งประเทศไทย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย จึงได้กำหนดให้มีระบบและกลไกในการพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ เพื่อให้งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์ ประกอบด้วย 10 ระบบ คือระบบการเสนอขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากแหล่งทุนภายใน ระบบการติดตามโครงการวิจัยหลังได้รับอนุมัติทุนจากแหล่งทุนภายใน ระบบการติดตามโครงการวิจัยหลังได้รับอนุมัติทุนจากแหล่งทุนภายนอก ระบบการสนับสนุนการเผยแพร่งานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ระบบการยกย่องและประกาศเกียรติคุณผู้มี

ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ดีเด่น ระบบการรวบรวม คัดสรร วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้จาก งานวิจัยและงานสร้างสรรค์ ระบบการคุ้มครองสิทธิงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ ระบบการสนับสนุน การผลิตงานวิจัยและงานสร้างสรรค์บนพื้นฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น และระบบการสนับสนุนการนำ ผลงานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อให้การพัฒนางานวิจัยหรืองานสร้างสรรค์ของ มหาวิทยาลัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยพายัพ ภายใต้ กรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) สำนักงานคณะกรรมการการ อุดมศึกษา มาตรฐานการอุดมศึกษา พ.ศ. 2549 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาตรฐาน สถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2551 สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาตรฐานการประเมินคุณภาพ ภายนอกระดับอุดมศึกษารอบสาม พ.ศ. 2553 สำนักงานรับรอง มาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน) (สมศ.) นโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ (พ.ศ. 2551-2554) สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ และแนวทางปฏิบัติจรรยาบรรณนักวิจัย พ.ศ. 2541 สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (สำนักวิจัย มหาวิทยาลัยพายัพ, 2557)

คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค เป็นหน่วยงานหนึ่งในสังกัดมหาวิทยาลัยพายัพที่ต้องปฏิบัติ ภารกิจเกี่ยวกับการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาวิทยาลัย และของประเทศ จากการสำรวจการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของคณาจารย์ในคณะ พยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ปีการศึกษา 2556 พบว่า มีจำนวนงานวิจัยที่ได้รับอนุมัติงบประมาณ ทั้งหมด 7 ชิ้นงาน มีโครงการวิจัยอยู่ระหว่างการเสนอขออนุมัติงบประมาณ จำนวน 1 โครงการ ส่วน จำนวนอาจารย์ที่ทำวิจัย พบว่ามีจำนวน 12 คน จากจำนวนอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานจริง 55 คน คิดเป็นร้อยละ 21.8 มีผลงานวิชาการจำนวน 4 ชิ้น (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค, 2557) ซึ่งถือ ว่ายังไม่เป็นไปตามเกณฑ์ของคณะและมหาวิทยาลัย รวมถึงเกณฑ์การประกันคุณภาพ สอดคล้องกับ ผลการประเมินภารกิจด้านการวิจัยของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค ปีการศึกษา 2556 พบว่า มี งานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์ต่อจำนวนอาจารย์ไม่เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพของสมศ. (เป้าหมาย 2.5 ผลการดำเนินงานได้ 1.45) ผลงานวิจัยและ/หรืองานสร้างสรรค์ที่มีการเผยแพร่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์การประกันคุณภาพของสมศ. (เป้าหมาย 1.59 ผลการดำเนินงานได้ 0.74) มี บทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ จำนวน 2 ชิ้นงาน จำนวนบทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่ตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการ ประชุมวิชาการระดับนานาชาติ จำนวน 1 ชิ้นงาน จำนวนบทความวิจัยหรือบทความวิชาการที่ตีพิมพ์

ในวารสารวิชาการ จำนวน 1 ชิ้นงาน ซึ่งผลงานวิชาการต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ (เป้าหมาย 1.59 ผลการดำเนินงานได้ 0.74) และคณาจารย์ที่ทำงานวิจัยมีจำนวนน้อยและซ้ำคนเดิม (คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค, 2557)

การเพิ่มจำนวนของชิ้นงานของผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยให้มีคุณภาพนั้น อาจารย์ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่สุด เนื่องจากการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยถือเป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของอาจารย์นอกเหนือจากภาระการสอน ดังนั้นการพัฒนาความสามารถทางด้านวิชาการ การทำวิจัย การผลิตผลงานทางวิชาการ และการนำเสนอผลงานทางวิชาการจึงเป็นภาระหน้าที่ที่อาจารย์จะต้องให้ความสำคัญควบคู่ไปกับภาระการสอน แต่ในสภาพความเป็นจริงมีอุปสรรคและปัญหาเกิดขึ้นหลายประการ ดังเช่นการศึกษาของฐิติพร ตันติศรียานุรักษ์ รัชฎา ธิโสภ, และสาวอรดา เกรียงสินยศ (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พบว่า บุคลากรไม่สามารถทำงานวิจัยในเวลาปฏิบัติงานประจำได้ บุคลากรสายวิชาการมีปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัย คือ ไม่มีผู้ช่วยในการทำวิจัย นอกจากนี้เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2557) ได้กล่าวว่าการผลิตผลงานวิชาการของครูอาจารย์นั้นค่อนข้างยากในการผลิต เนื่องจากต้องอาศัยเวลา และความพยายามในการค้นคว้าข้อมูล จนกลั่นกรองและเขียนออกมาเป็นผลงานวิชาการ ซึ่งทำให้อาจารย์เกิดความท้อแท้ บางท่านอาจไม่รู้แนวทาง ไม่ทราบเทคนิค หรือขาดประสบการณ์ในการเขียน สิ่งเหล่านี้ถือเป็นอุปสรรคในการผลิตผลงานวิจัยและผลงานวิชาการของอาจารย์ในสถาบันการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพย้อนหลัง พบว่า มีเพียง 1 งานวิจัยเท่านั้นที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยของบุคลากรของมหาวิทยาลัยพายัพ (กันยารัตน์ เอี่ยมอัมพร, 2546) จากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่จะทำการวิจัยเชิงปริมาณมากกว่าทำการวิจัยเชิงคุณภาพ มีการสนับสนุนแหล่งค้นคว้าและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัย การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์และสถานที่ที่เอื้อต่อการทำวิจัย การสนับสนุนด้านบุคลากรที่ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการทำวิจัย การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยจากผู้บริหาร บัญชา การสนับสนุนเกี่ยวกับการวิจัยจากเพื่อนร่วมงาน และการสนับสนุนด้านค่าตอบแทนในการทำวิจัยอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยพายัพ คือ ภาระงานสอน เวลาที่ใช้ในการทำวิจัยโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ และทัศนคติที่มีต่อการวิจัย โดยที่เวลาที่ใช้ในการทำวิจัยโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์ และทัศนคติที่มีต่อการ

วิจัยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยพายัพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับภาระงานสอนมีความสัมพันธ์ทางลบกับปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยพายัพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่าภาระงานสอนและเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยโดยเฉลี่ยต่อสัปดาห์สามารถร่วมกันพยากรณ์ปริมาณการผลิตผลงานการวิจัยของคณาจารย์มหาวิทยาลัยพายัพ ได้ร้อยละ 12.5

อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณที่สำรวจความคิดเห็นโดยทั่วไป รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ทำให้ขาดรายละเอียดเชิงลึกของแต่ละปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคเพียงบางส่วนเท่านั้น ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จึงไม่สามารถบอกถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการทำวิจัยได้ตรงตามบริบทของคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิคอย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังพบว่า การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการทำวิจัยของอาจารย์เพียงอย่างเดียว ยังไม่มีการศึกษาในประเด็นปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตผลงานวิชาการของอาจารย์โดยตรง

ในปีการศึกษา 2557 มหาวิทยาลัยพายัพได้ประกาศหลักเกณฑ์กำหนดภาระงานของอาจารย์ โดยกำหนดให้อาจารย์มีภาระงาน ไม่น้อยกว่า 35 ภารกิจต่อสัปดาห์ แบ่งเป็นภาระการสอน มีสัดส่วน 24 ภารกิจต่อสัปดาห์ งานวิจัย/งานสร้างสรรค์ และ/หรือผลงานทางวิชาการ มีสัดส่วน 10 ภารกิจต่อสัปดาห์ งานบริการทางวิชาการ มีสัดส่วน 4 ภารกิจต่อสัปดาห์ และงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และ/หรืองานพัฒนานักศึกษา มีสัดส่วน 4 ภารกิจต่อสัปดาห์ (มหาวิทยาลัยพายัพ, 2557) จะเห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยพายัพได้ให้ความสำคัญในเรื่องของงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ และ/หรือผลงานทางวิชาการ เป็นอันดับสองรองจากภารกิจการสอน

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นอาจารย์ สังกัดคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ มีภารกิจโดยตรงต่อการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย จึงสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ รวมถึงศึกษาความต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนในด้านการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ด้านการผลิตผลงานวิชาการและการทำวิจัยของคณะ เพิ่มจำนวนผลงานวิชาการและผลงานวิจัย และพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ในการผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัยให้สอดคล้องกับนโยบายของคณะ มหาวิทยาลัย และการประกันคุณภาพการศึกษา รวมถึงการพัฒนานองค์ความรู้ของวิชาชีพ

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานทางวิชาการของอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิจัยของอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ
3. เพื่อศึกษาความต้องการความช่วยเหลือสนับสนุนในการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของอาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางในการปรับกลยุทธ์ด้านการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยของคณะและของมหาวิทยาลัย
2. เป็นข้อมูลเบื้องต้นแก่หน่วยงานในการวางนโยบายการพัฒนาอาจารย์ด้านการผลิตผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยที่ตรงกับความต้องการของอาจารย์

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

ผลงานทางวิชาการ หมายถึง งานเขียนทางวิชาการซึ่งเกิดจากการศึกษา ค้นคว้า วิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ เรียบเรียง และประดิษฐ์ขึ้นอย่างมีระบบ แสดงความชำนาญหรือเชี่ยวชาญของผู้จัดทำ เช่น บทความทางวิชาการ ตำรา หนังสือ บทความวิจัย หรือผลงานวิจัยที่นำเสนอในที่ประชุมวิชาการ เป็นต้น

ผลงานวิจัย หมายถึง งานค้นคว้าอย่างมีระบบ และมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูล หลักการหรือข้อสรุปรวม ที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาการ หรือเอื้อต่อการนำวิชาการนั้นไปประยุกต์

ปัจจัยด้านบุคลากร หมายถึง ปัจจัยภายในของบุคคลที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัย เช่น อารมณ์และแรงขับภายใน ทักษะคิดต่อการผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัย ความรู้และประสบการณ์ด้านผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัย และสมรรถภาพในการผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัย เป็นต้น

ปัจจัยด้านการสนับสนุน หมายถึง ปัจจัยภายนอกที่กระตุ้นให้บุคคลผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัยได้สำเร็จ บรรลุเป้าหมาย เช่น แหล่งค้นคว้าข้อมูล เงินทุนสนับสนุน อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวก การได้รับสนับสนุนจากหน่วยงาน ผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน เวลาสำหรับการผลิตผลงานวิชาการและการทำวิจัย ภาระงานที่เอื้อต่อการผลิตผลงานวิชาการและการทำวิจัย และผลตอบแทนที่จะได้รับจากการผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัย เป็นต้น

ปัจจัยด้านบริหารงาน หมายถึง ปัจจัยเชิงนโยบายของหน่วยงานที่ส่งผลต่อการผลิตผลงานวิชาการและผลงานวิจัย เช่น นโยบายของมหาวิทยาลัย หน่วยงานกลางที่เป็นกลไกในการบริหารงาน และกลยุทธ์ในการบริหารงานของหน่วยงาน เป็นต้น

ความต้องการความช่วยเหลือสนับสนุน หมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องการและสามารถสนับสนุนให้บุคคลกระทำกิจกรรมให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

PAYAP UNIVERSITY